

MEMORANDUM

Handhaving Openbare Ruimte

VERTROUWELIJK

Aan wethouder Raat
Via
Van Remco Brommer

Datum 13 september 2016
Kopie

Betreft pilot bodycams bij team handhaving openbare ruimte

Aanleiding

De afgelopen periode is de inzet van bodycams in de staf handhaving van Herbert Raat meerdere malen aan de orde geweest. Reden hiervan is dat enerzijds de handhavers regelmatig worden gefilmd en anderzijds dat de handhavers regelmatig te maken krijgen met mondelinge of fysieke agressie.

In het kader van de privacy is cameratoezicht een gevoelig onderwerp, maar gezien de ervaringen is in de staf handhaving uitgesproken dat er behoefte is aan een pilot met bodycams.

Doel van de pilot

De bodycams zijn een extra middel voor de handhavers om, in situaties die uit de hand dreigen te lopen, zo snel mogelijk te kunnen laten de-escaleren en om het gevoel van veiligheid bij handhavers te verhogen. Bovendien zal het zichtbaar dragen van de bodycams naar verwachting een preventieve werking hebben, waarmee ongewenst gedrag van alle betrokken partijen kan worden voorkomen. En onder bepaalde voorwaarden kunnen de opnames van bodycams worden geraadpleegd en als bewijslast worden opgevoerd bij zowel incidenten als klachtafhandelingen. De voornoemde doelstellingen en verwachtingen zijn mede gestoeld op de positieve landelijke ervaringen die al zijn opgedaan bij ondermeer de politie en de NS.

Waarom bij de BOA's

De handhavers krijgen bij het uitoefenen van hun taak regelmatig te maken met incidenten. Dit varieert van verbaal geweld tegen een handhaver tot soms fysiek geweld. Met name zal de bodycam in de pilot worden ingezet bij de groep waar, gelet op de ervaringen, de meeste kans is op het geweld. In dit kader wordt primair gedacht aan de groep BOA's die belast zijn bij de parkeercontrole, de BOA's met het taakaccent jeugd in de nachtelijke uren en de BOA die alleen op pad is.

Privacy

De pilot met bodycams dient conform de wet- en regelgeving te worden voorgelegd bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

De bodycams zullen duidelijk herkenbaar worden gedragen door de handhavers. Ter waarborging van de privacy zal er een werkinstructie en een uitleesprotocol worden opgesteld.

Voorgesteld wordt om als bewaartermijn van beeld en geluid te hanteren dezelfde termijn als de collega's van Amsterdam. Hier worden de beelden definitief vernietigd als er niet binnen 10 dagen na een incident een uitleesverzoek is binnengekomen. Als er wel binnen 10 dagen een uitleesverzoek is binnengekomen en goedgekeurd, dan mag de opname worden bewaard totdat de beelden zijn overgedragen aan de politie en/of worden gebruikt bij de klachtafhandeling. De beelden kunnen dan uitsluitend worden ingezien door de teamleider.

Paraaf

ontvangstdatum :
paraaf :

In overleg is het mogelijk dat een direct betrokkene, die een uitleesverzoek doet, hierbij aanschuift.

De beelden van een bodycam worden gebruikt:

- 1) Als bewijsmateriaal door de politie, in geval van opsporing en vervolging van strafbare feiten na een aangifte,
- 2) Bij het behandelen van klachten over het optreden van een handhaver. In een dergelijke procedure kan men het opgenomen beeld erbij halen en in een gesprek met de klager bekijken wat er is gebeurd.

Een uitleesverzoek kan, binnen 10 dagen, aangevraagd worden. waarbij er sprake moet zijn van een aantoonbaar belang. Indien het verzoek wordt gedaan door degene op wie de beelden betrekking hebben, is hoofdstuk 6 van de Wpg van toepassing.

Aan uitleesverzoeken die na 10 dagen binnenkomen kan niet meer worden voldaan, omdat de bewaartermijn van de beelden is verstreken en de beelden zijn vernietigd.

Juridische aspecten

In de APV staat een artikel opgenomen met betrekking tot vast cameratoezicht.

Er dient een wijziging te worden doorgevoerd en de VNG heeft hier inmiddels een standaard tekst voor opgesteld, waarbij kan worden aangesloten.

Er bestaat voorts nog geen specifieke wettelijke regeling voor de inzet van bodycams. Het beoogde gebruik van bodycams valt derhalve onder het algemene regime van de Wbp (artikel 8, sub e en f). De Wbp maakt het mogelijk om cameratoezicht in te zetten als:

- a) Dit noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak of een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke, en
- b) Uit een aparte belangenafweging blijkt dat de privacy-inbreuk proportioneel is, en
- c) De privacy-inbreuk voldoet aan de subsidiariteitseis, en
- d) Er maximaal rekening wordt gehouden met de privacy van de geobserveerde.

Ervaringen elders

In enkele Haagse wijken heeft de politie de bodycams in een pilot tussen juni 2014 en april 2015 getest. Hieruit is gebleken dat 90% van de agenten met bodycams heeft aangegeven dat de bodycam een de-escalerend effect heeft, waardoor de politie zelf minder moeite in te grijpen. Van de gebruikers geeft 32% bovendien dat het dragen van de camera het gevoel van veiligheid zeker vergroot. Een even grote groep dat zij zich zo bewust zijn van de camera dat ze ook hun gedrag zelf aanpassen, door bewuster op te treden. Bij de NS loopt ook een pilot om (externe) beveiligers uit te rusten met bodycams en in Rotterdam zijn maaltijdkoeriers uitgerust met bodycams om overvallers af te schrikken.

Engels wetenschappelijk onderzoek toont aan dat door het dragen van bodycams door de politie 87% minder geweld tegen de politie wordt gebruikt. Wanneer mensen realiseren dat er een opname wordt gemaakt creëert dat zelfbewustzijn bij alle aanwezigen. Dat is het cruciale effect waardoor de bodycams volgens onderzoekers als preventief middel worden beschouwd:

Mensen gedragen zich beter omdat ze het gevoel hebben dat er "iemand" mee kan kijken.

Aanpak pilot

De pilot start op 1 oktober 2016 en eindigt op 1 oktober 2017. In deze periode worden 4 BOA's van team handhaving openbare ruimte uitgerust met een bodycam die beeld en geluid registreert.

Vooraf wordt aan betrokkenen aangegeven dat de bodycam wordt ingeschakeld.

Dit gebeurt in situaties die dreigen te escaleren.

Het beeld en geluid wordt versleuteld opgeslagen op een uitsluitend daarvoor ingerichte database en kunnen niet zomaar worden uitgelezen. Ook hebben de bodycams geen externe verbinding. Voor het uitlezen van beeld en geluid wordt een protocol opgesteld, waarin onder meer wordt vermeld dat de beelden slechts na toestemming van de teamleider HOR mogen worden uitgelezen. Het is niet mogelijk om het beeld en geluid verder te verspreiden, bijvoorbeeld op het internet.

Evaluatie

Na een jaar wordt de pilot geevalueerd.

De volgende punten komen dan aan de orde:

- Totaal aantal opgenomen momenten;
- Aantal gewelds/ escalatiemomenten;
- Aantal opgenomen geweld/ escalatiemomenten;
- Kwaliteit van opgenomen geweld/ escalatiemomenten
- Beleving BOA's:
 - + in hoeveel gevallen voelde de handhaver zich veiliger?;
 - + in hoeveel gevallen de-escaleerde de situatie?;
 - + in hoeveel gevallen voelde de handhaver zich minder veilig?

Advies:

- **In te stemmen met de uit te voeren pilot**
- **Apv wijziging voor te laten bereiden**
- **Melding laten doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens**
- **OR informeren over de pilot**